

& tales sint, qui non solum praesent, verum etiam profunt. Ordinatores debent instruere ordinandos in divinis. h. d. §. 2. Item sub gravis ultionis comminatione ex ordinatione generalis Concilii debent Episcopi promovendos in Sacerdotes per se ipsos, vel alios idoneos viros super divinis officiis, Ecclesiasticisque sacramentis diligenter instruere, & informare. Sanctius enim (inquit) est paucos bonos, quam multos malos habere ministros: quia, si caecus caecum ducat, ambo in foveam dilabentur.

Ordinationem praecedere debet diligens scrutinium. h. d. §. 3. Praecedet autem ordinationem diligens scrutinium b, nec nisi qui c tam verbo fidei, quam rectae conversationis exemplo, Episcoporum vel populari testimonio probantur, ad ordines admittendi erunt. Ordinaturus d itaque accipiat secum divinae legis peritos Sacerdotes, & in Ecclesiasticis functionibus exercitatos, qui ordinandorum genus, patriam, aetatem, locum ubi ordinati sunt, si literas callent, si instructi in lege Dei, & ante omnia diligenter investigent, si fidem Catholicam diligenter teneant.

Examen debet praecedere collationem beneficiorum. h. d. §. 4. Quod e & in beneficiorum collationibus observandum erit, qui enim beneficiis Ecclesiasticis praeficiendi fuerint, a suo prius Archidiacono examinari debent, & per ipsum postmodum Episcopo praesentari.

Tam simoniacus ordinatus, quam ordinans, sunt puniendi. h. d. §. 5. Ipsi f vero, quibus talis cura committitur, cavere debent, ne aut cuiusquam gratia, aut cuiuscunque muneris cupiditate illecti, a vero deviant, ut indignum, & minus idoneum, aut non examinatum ad sacros gradus suscipiendos Episcopo praesentent. Quod si aliter fecerint, & qui indigne accesserint, ab altari removebitur, & qui donum Sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo jam condemnati, Ecclesiastica dignitate carebunt.

Que tempora in ordinationibus servari debent. h. d. §. 6. Igitur g per tres continuos dies diligenter examinentur, & demum sabbatho, qui probati sunt, Episcopo praesententur: qui tamen secundum diversitatem ordinum, temporis quoque servabit diversitatem: non enim b omnes ordines quibuslibet temporibus conferri possunt: nam Dominicus & aliis festivis diebus unum, aut duos ad minores licebit promovere, sed ad Subdiaconatum, nisi in quatuor temporibus, & una & altera statuta die, nulli Episcoporum, praeterquam Romano Pontifici, licet aliquos ordinare, nec alicujus loci contraria est admittenda consuetudo. Quod si forte secus factum fuerit, ordinans quidem potestate privandus est ordinandi; & ordinatus cum characterem & minime dubitetur receperit, poenitentia tantum praevia in susceptis ordinibus ministrare sustinendus erit.

Nec uno, nec duobus diebus continuato jejunio duo sacri ordines conferri possunt. h. d. §. 7. Sed l nec uno die, nec duobus continuato jejunio ad duos quis potest sacros ordines promovere, arbitrarie ordinanti suspensionis imminente poena.

Minores ordines omnes simul conferri possunt. h. d. §. 8. Diversum m statuitur de minoribus, qui omnes vel unica die conferri possunt.

Cum promotus per saltum potest, praetermissa ordine repetito, dispensari. h. d.

a Can. tales dist. 23. b Extr. de scrutinio in ord. faciend. c Can. 2. & can. Episcopi. dist. 24. d Can. quando Episcop. d. dist. 24. e Can. ad hoc nos. vers. & hoc idem extr. de offic. Archid. f Can. quando Episcopus §. ipsi autem dist. 24. g d. can. quando Episcopus. §. igitur. h c. 1. 2. & 3. extr. de temp. ordin. i c. dilectus filius extr. de temp. ord. & c. pen. eod. tit. l. c. literas. extr. de temp. ord. m c. de eod. extra. de temp. ordin.

§. 9. Per a saltum vero si promotus fuerit quis solenniter ordine praetermissa repetito, ex misericordia ministrare permittendus erit.

Promotus ad sacros ordines furtive contra prohibitionem Praelati, non potest fieri Sacerdos, nisi prius fuerit monasterium ingressus: secus si non contra prohibitionem, quia tunc potest Episcopus pro arbitrio dispensare, & qui non ordinatus se misuit divinis, nunquam poterit ordinari. h. d.

§. 10. Quod si b furtive ad sacros ordines quis irreperit, dispiciendum erit, an Praelati sub anathemate praecesserit interminatio: tunc enim nulla ratione ad sacerdotalem poterit ordinem promoveri, nisi regulari habitu suscepto laudabilem aliquamdiu duxerit vitam: quo casu secum misericorditer dispensari poterit: alioquin nulla praecedente inhibitione, condigna satisfactione imposita, pro suo arbitrio cum illo poterit Episcopus dispensare. Quod si is, qui nullum adhuc poenitentis attigit ordinem c, divinum aliquod officium exercuerit, & ab Ecclesia erit abjiciendus, & nunquam ordinandus.

Qui nondum baptizatus ordinatus est, debet baptizari, & rursus ordinari. h. d.

§. 11. De d eo, qui non baptizatus ordines suscepit, valde dubitatum est: de quo post multam tandem discussionem obtentum & constitutum fuit, ut baptizetur, atque iterum ordinetur, & merito: cum enim baptismus e omnium sacramentorum janua sit & fundamentum, superaedificari non potuit, ubi fundamentum defuit.

Sacros ordines tantum Episcopus confert, minores interdem & alii: Episcopus qui loco, non dignitati renuntiavit, sacros ordines conferre potest: secus, si etiam dignitati, quia tunc solum minores confert, h. d.

§. 12. Illud postremo omittendum non est, quod inter minores & sacros ordines illa est differentia, quia majores ab Episcopis, minores vero etiam ab aliis quandoque conferuntur. Unde de eo quaesitum est f, qui Episcopatu renuntiasset, eos, quos ante renunciationem poterat, rogatus conferre possit. Quod si non solum loco, verum etiam dignitati renuntiavit, minores tantum quis ab eo recipere, & in illis deservire, & ad majores, si reperitur idoneus, poterit promoveri. Sane si ab eodem sacros ordines scienter quis receperit, quia indignum se fecit, officii non habebit executionem: ubi autem non scienter (nisi crassa & supina fuerit ignorantia) discretus Pontifex dispensare poterit.

TITULUS XXV. QUI PROMOVERI NON POSSUNT.

Ponit quatuor casus sive respectus, ob quos prohibentur homines ordinari. h. d.

Quoniam vero praecaveri debet, quod vel infirmari, vel vituperari potest: sciendum est, quosdam esse, qui non sunt ad Ecclesiasticos ordines admittendi, quod fieri contingit quatuor ex causis: aut enim promovere impeditur ratione subjectionis, aut ratione delicti jam patrati, aut suspensione futuri lapsus, aut ob corporis laesionem.

Servus & libertus non possunt ordinari, & servus ordinatus, sciente domino fit ex hoc liber & ingenuus. h. d.

§. 2. Ratione subjectionis g promovere impediuntur servi: eos enim nisi a dominis libertatem consecuti fuerint, nullo debet ordine Episcopus insignire: liber enim esse debet, qui divinae aggregandus est militiae. Quapropter non solum servi, sed nec qui retento obsequio manu-

a C. 1. dist. 52. & c. unic. de Cleric. per salt. prom. b C. 1. & seq. extr. de eo qui fur. ordin. susc. c Cap. 1. & seq. extr. de Cler. non ord. ministr. d c. 1. extr. de Presbyter. non baptiz. e Gloss. 2. d. c. 1. f c. 1. extr. de ord. ab Episc. g c. 1. & seq. extr. de servis non ordin.

manumissi sunt, cum adhuc servitute[m] quandam servire videantur, sunt ad Clericatus ordinem promovendi: quod si contra factum fuerit, tam ordinantis, quam ejus, qui sacro praecinctus est cingulo, canonicis poenis coercenda est audacia. Si tamen servus sciente domino fuerit ordinatus, ex hoc liber erit, & ingenuus.

Manumissus ab Ecclesia, ut eidem serviat in divinis, non potest se transferre ad aliam Ecclesiam: secus si simpliciter fuerit manumissus. h. d.

§. 3. Quod si a quis Ecclesiae servili conditione obnoxius ab eadem manumittatur, ut insignitus ordine clericali in ea perpetuo serviat in divinis, liber factus, & ordinatus ad aliam se transferre non poterit, sed si absolute manumissus fuerit, ad aliam transeundi non erit licentia deneganda.

Monachi non ordinantur, nisi de licentia Abbatis.

§. 4. Monachi b quoque, nisi de sui fuerint Abbatis voluntate praepositi, ad Ecclesiastica non sunt officia promovendi.

Licentia concessa a superiore religioso, ut possit consentire provisioni de se factae, non valet. h. d.

§. 5. Strictius adhuc agitur cum religiosis non solum circa ordines, sed etiam circa electionem, vel provisionem quamlibet: si cui enim a superiore suo licentia concedatur, ut electioni, vel provisioni, si quam de ipso fieri contigerit, suum accommodare possit consensum, quia ambitionis vitio viam parat talis licentia, nullius firmitatis existit.

Non potest quis ab extraneo Episcopo ordinari, nisi de licentia sui ordinarii: quam concedere poterit etiam Vicarius & Capitulum, si sedes vacat, vel qui administrat. h. d.

§. 6. Pari d ratione constitutum est, ne quis alienae diocesis virum praeter proprii superioris licentiam ordinare audeat: quam tamen Episcopo in remotis agente dare poterit ipse in spiritualibus Vicarius generalis, vel sede vacante Capitulum, se is, ad quem tunc temporis administratio spiritualium noscitur pertinere.

Itali Episcopi non debent ordinare Ultramontanum, nisi de licentia Papae, vel sui ordinarii. h. d.

§. 7. Et e hoc quidem non solum obtinet Italis ordinari flagitantibus, verum etiam exteris. Etenim illos nullus Italicus Episcopus ordinare debet, nisi vel a summo Pontifice specialem habeat licentiam: vel ab Episcopo, de cujus dioecesi traxerit originem ordinandus, vel in cujus dioecesi beneficiatus existit, per ejus patentes literas causam rationabilem continentem, quare ipsum nolit, vel nequeat ordinare: & ii, qui contravenierint, censuris canonicis coercentur, prout latius ex Clementis IV. constitutione apparet.

Homicida voluntarius non potest promoveri, & promotus est deponendus: secus de necessario. h. d.

§. 8. Patrati delicti ratione quis ordinari prohibetur, ut cum homicidium, aut aliud capitale crimen factum, aut praeccepto, aut consilio perpetraverit: & per surreptionem promotus deiciendus erit, dicente Domino: Si quis per insidiam g aut per insidias hominem occiderit, ab altari meo expelles eum. De eo itaque homicida intelligendum est, qui voluntate committit homicidium. Ceterum si qui necessitate maxima arctati effugere nullo pacto valentes homicidium admiserint, nullam ex hoc irregularitatem incurrunt.

Fortuitum homicidium commissum, dum datur opera rei illicitae, impletur quem promovere. h. d.

§. 9. Quod si neque voluntarium fuerit, neque necessarium, sed fortuitum, distinguendum est, num is, cujus occasione perpetratum fuerit, illicitae rei daret operam, an li-

a C. eo libentius. extr. de ser. non ordin. b canon. 1. dist. 58. c. ad aures. extra de temp. ordin. c Clem. fin. de elect. d c. 2. & seq. de temp. ord. in 6. e cap. 1. de temp. ord. in 6. f can. si quis viduam. 30. dist. & per totum. & extr. de homicid. g c. 1. extr. de homic.

citae. Si illicitae rei a dans operam, ut puta, vetito ludo incumbens casu homicidium perpetraverit, vel bello etiam contra infideles se immiscens, volens Christiani nominis hostem interfecerit, nec b ad sacros ordines promovendus est, & promotus non solum ad superiores ascendere prohibendus est, verum etiam in suo ministrare: plane ex dispensatione c in inferiore ministrare sustinendus erit.

Si dans operam rei licitae, ex negligentia homicidium commisit, irregularitatem incurrit: secus, si non ex negligentia, sed mero casu. h. d.

§. 10. Sed d et si licitae rei opera dabatur, nec tamen debita quis operi suo adhibuit diligentiam, ex quo homicidium sequutum est, ab omni ministerio altaris excludendus erit: quod in eo responsum est, qui puerum e intuitu disciplinae ita percussit, ut ex percussione expiraverit, vel ex ea in aliam infirmitatem incidit, ex qua compertum fuit expirasse; Praeceptoris enim nimia saevitia culpae assignatur. Diversum statuitur, si nulla culpa subdit: ut in eo accidit, quo campanas f pulsante, ut signo dato conveniret populus ad divina, tintinabulum cadens ita subiectum puerum percussit, ut ex vulnere decesserit: nam cum is culpae poenitus expers fuerit, nullam incurrisse noscitur irregularitatem, etiam de homicidio veniam postulaverit. Bonarius enim mentium est ibi etiam culpam agnoscere, ubi culpa non est.

Infantes, furiosi, dormientes ex commisso homicidio non incurrunt irregularitatem. h. d.

§. 11. Idem g constitutum est de infantibus, furiosis, & de dormientibus, qui si hominem mutilent, vel occidant, nullam ex hoc irregularitatem contrahunt.

Clerici facientes querelam de suis malefactoribus, non sunt irregulares, etiam si Judex mortem illis inferat. h. d.

§. 12. Idem & de Clericis h, qui de injuriis sibi illatis apud Judices conqueruntur, protestantes quod ad vindictam, seu sanguinis poenam non intendunt. Nam si Judex iustitia exigente mortem delinquentibus inferat, accusatoribus imputari non debet: alioqui si propter hujusmodi metum, quia scilicet Judex ad poenam sanguinis posset procedere, sic conqueri non audent, daretur plerisque materia trucidandi eos, & ipsorum bona passim invadendi.

Publice poenitentes non possunt promoveri, possunt tamen ex necessitate deputari in aliquo minorum ordinum. h. d.

§. 13. Poenitentes i quoque tam ad sacros ordines, quam etiam infimos promoveri non debent: quod utique non de omni poenitente intillegendum est, sed de eo tantum, quem publice ac solenniter poenituit: quae poenitentia semel tantum in Ecclesia conceditur k. Placuit tamen Toletano Concilio l, si necessitas, aut usus exegerit, inter Osiarios, vel Lectores hujusmodi poenitentes posse collocari.

Qui exerceverunt officia secularia, si honesti sunt, post redita ratiocinia possunt ordinari: secus est de usurariis. h. d.

§. 14. Iis m illi similes sunt, qui negotiis, & officiis secularibus serviunt: quorum tamen vita si post deposita onera, & reddita ratiocinia deprehensa fuerit inculpa, omnibus possunt muneribus honestari. Quod si quis usuras n, dum negotiaretur, exercuisse compertus fuerit, non solum ordinandus non est, verum etiam ordina-

a C. continebatur. extra. de homic. b can. Clericum qui. & canon. seq. dist. 50. c d. c. continebatur. in fi. d c. continebatur extra. de homicid. e can. Presbyterum, extra. de homicid. f c. Joannes sacerdos. d. tit. de homicid. g Clem. 1. de homicid. h c. 2. de homicid. in 6. i canon. canones apud d. 50. x can. si quis post. §. potest. d. dist. 50. l can. placuit. d. dist. 50. m c. uni. extra. de obligation. ad ration. ordin. vel non. n canon. 2. dist. 33.

tus deponendum a. Mens enim avida nec abstinere nova veritas, nec gaudere concessis. b

Simoniaci, seditiosi, & injuriarum ultores ordinari non possunt. h. d.

§. 15. Idem statuendum est de eo, qui quasi bona Dei empturis, pecuniam ad imitationem Simonis c obtulerit. Idem & de seditiosis d, & his qui propriarum injuriarum pertinaces fuerint ultores.

Furoculus potest post restitutionem & poenitentiam ad sacros ordines promoveri. h. d.

§. 16. De e fure, an ad sacros ordines promoveri possit, quæri potest: & si quidem sponte furtum confessus, dampnum passus latifecerit, & poenitentiam peregerit, si alioqui idoneus fuerit, nec super furto manifesta respersus sit infamia, ad sacros ordines proculdubio promoveri poterit.

Baptizatus in ægritudine non debet ordinari regulariter, & rebaptizari nunquam ordinatur. h. d.

§. 17. Sed etsi nullum quis delictum perpetrasse deprehendatur, quod illum a sacris excludere valeat ministeriis, adhuc tamen si vel de fide ejus, vel continentia suspicio sit, promovendus non erit. Ut ecce, si quis in ægritudine f constitutus, baptizatus fuerit, quia fides ejus non ex voluntate, sed ex necessitate videtur esse, Presbyter ordinari non debet: nisi forte postea ipsius studium & fides emicuerit, aut hominum raritas hoc exegerit. Scienter autem rebaptizatis g, ut ad Clericatus gradum promoveantur, permittendum non erit.

Filii Presbyterorum non possunt ordinari, nisi fiant regulares vel Monachi, vel nisi sint nati ex legitimo matrimonio, vel sint valde morati. h. d.

§. 18. Presbyterorum b quoque filii a sacris ministeriis arceendi sunt, nisi aut Monachi fiant, vel in congregatione Canonica regulariter viventes, religiose probati fuerint conversari. Sed hoc i de iis intelligere nos oportet, ad quos adulterio natos paterna flagitia hæreditaria successione descendunt: unde si vel ex legitimo nati sunt matrimonio k, vel morum honestas eos commendabiles fecerit exemplis & auctoritatibus, non solum Sacerdotes fieri possunt, sed etiam summi Sacerdotes.

Bigamus, & qui uxorem duxit viduam, ejectam, vel meretricem, ordinari non possunt. h. d.

§. 19. Item l repellendi sunt bigamus, & qui viduam, vel ejectam, vel meretricem, vel ancillam uxorem duxerit. Vidua est, cujus cognitæ maritus mortuus est. Unde m is qui ab alio quidem ductam, sed minime cognitam duxit uxorem, propter hoc impediti non debet, quin possit ad sacerdotium promoveri, cum neuter carnem suam dividerit in plures. Ejecta est, quæ vivente marito ejicitur. Meretrix, quæ multorum libidini patet, & cujus turpitudine publice venalis est. Quod non de iis intelligendum est, qui tales adhuc uxores retinent (nam in iis alia ratio est, quia scilicet conjugati non possunt in sacris esse constituti) sed de iis, quorum uxores defunctæ sunt.

Bigamus est, qui duas duxit uxores, & qui secundas nuptias tantum de facto contraxit, reputatur bigamus. Item, si cum vidua de facto contraxit. h. d.

§. 20. Est autem bigamus n, qui duas habuit uxores, si ve baptizatus ambas, si ve etiam ante baptismum, alteram. Si o quis tamen Laicus primam duxerit, in sacris constitutus alteram, an sit inter bigamos reputandus, hæsitatum est.

a C. si quis Clericorum. d. 47. b c. virum. in fin. d. d. 47. c. c. 2. in fin. d. 33. & i. q. 1. per totum. d. C. sektionarios. d. 46. e. C. ex lictis. extr. de furt. f. c. 1. & seq. d. 57. g. c. confirmandum est in fin. d. 50. h. c. 1. d. 50. & c. 1. extr. de fil. Presb. by. i. d. c. 1. §. sed hoc d. 56. k. c. ad hæc. extr. de filiis Presb. i. c. poenitentibus. & seq. & c. si quis viduam. d. 33. cap. 1. & 3. per totum tit. extr. de bigam. m. c. debitum. extr. de bigam. in fin. n. gl. pen. c. pen. dist. 26. o. c. nuper. & c. fin. extr. de bigam.

Ex facto autem responsum est, hunc quidem nec bigamum esse se, nec maritum viduam: quia tamen quantum in ipso fuit, secundas nuptias contraxit, & viduam duxit, tanquam de bigamo fore constituendum.

Fornicatus cum pluribus concubinis, non incurrit irregularitatem bigamia. h. d.

§. 21. Aliud Juris est de concubinis, a quas si plures quis habuerit, irregularitatem bigamiæ non incurrit, sed cum eo tanquam simpliciter fornicatus sit, quoad executionem sacerdotalis officii, dispensari poterit.

Corpore viriatus, nisi modica sit læsio, ordinari non potest. h. d.

§. 22. Cavenda sunt autem iis, qui Ecclesiasticis mancipandi sunt officiis, non solum animi, verum etiam corporis vitia. Unde aliqua parte b læsi ad sacerdotium ascendere non valent. Hoc tamen tunc obtinet, cum evidens & notabilis est læsio: cæterum, si modica sit c, ut puta, qui exiquam partem digiti, vel unguem nolentes amiserint, ita ut sine scandalo possint celebrare, a Sacerdotio repellendi non erunt.

Abscissi ex necessitate promoveri possunt, secus si ex voluntate. h. d.

§. 23. Idem Juris est d de eo, cui vel vi, vel in cunabulis, vel de Medicorum consilio meta imminentis periculi virilia sue intamputata: quod si volentes, & carnali vitio repugnare forte cupientes, seipsum absciderint, quia sui homicidæ sunt, ad Clerum pervenire non possunt e. Corpore enim vitiatum, non casu, sed propria voluntate sunt intelligendi f, & sicut in illis veniam casus impetrat, ita vindictam in iis voluntas postulat.

Oculo privatus indistincte promoveri non potest, licet retineat ordines: secus si postea talis privatio contingat.

§. 24. Hæc autem distinctio non in omnibus membris sibi locum vindicat. Cui enim oculum g abstulit casus, licet voluntas desit, sacerdotium tamen consequi non potest. Cæterum si sacerdotali in ordine constituto tale quid acciderit, quod olim integer acceperit, non amittit.

Olim furiosus, vel aliter vexatus, non potest ordinari. Clerici qui aliquando fuerunt demoniaci, non possunt ad ultiores ordines promoveri.

§. 25. b Quoque, qui in furorem aliquando versus insanivit, aut quolibet modo vexationis incursum effertur, aut quod prope furorem accidit, in scena luserit, vel afflictione diabolica vexatus fuerit, ordinari non poterit. Clerici etiam i, qui in adolescentia a demonibus cognoscuntur obsessi, ad superiorem gradum ascendere non possunt.

TITULUS XXVI.

DE PRÆBENDIS, & ALIIS BENEFICIIS.

Connexa & dependentia sunt simul tractanda. h. d.

Post hæc videamus de Præbendis, & illarum concessione: quæ pars Juris extra propositam quidem materiam fortasse videri poterit: loquimur enim in præsentem de jure personarum. Sed cum supra de dignitatibus Ecclesiasticis, quibus præbendæ videantur annexæ, locuti fuerimus, non sine causa, sequenti loco potest hæc Juris materia tractari.

Qui in altari laborat, de altari debet & vivere. h. d.

§. 2. Præbenda nihil est aliud, quam Jus percipiendi proventus Ecclesiasticos, tanquam uni de collegio competens, & ex canonica procedens. Cum enim, ut lex divina præcipit k, qui altari servit, de altari debeat & vivere: dignum est, ut qui divinis ascribuntur obsequiis, Ecclesiæ sustententur stipendiis. Et ideo institutum olim fuerat l, ut ordinationes eorum, qui sine certo titulo

a C. pen. extr. de bigam. b dist. 25. in sum. per totum. c. e. 1. & fin. ext. de corpore vit. d. can. si quis a Medicis. cum duobus seq. dist. 55. c. 3. & 6. de corp. vitiat. e. can. si quis abscidit. vit. d. dist. 55. f. can. poenitentis. §. corp. d. dist. 55. g. can. fin. dist. 55. h. can. 2. & 3. dist. 33. i. can. Clerici. d. dist. 33. k. can. cum secundum. extr. eod. tit. l. can. 1. dist. 70.

ordinati essent, in injuriam ordinantium inanes essent. Paulatim tamen benignius agi ceptum. Constitutum est enim, a ut si Episcopus sine certo titulo, unde vitæ necessaria percipiat, ordinarerit, tandiu ipse, aut ejus successor ordinato necessaria subministraret, donec ei in aliqua Ecclesia conventientia clericalis militiæ stipendia assignentur.

Mandatum suscipiens de ordinibus conferendis certis personis, non tenetur eisdem providere de beneficio, sed mandans: secus, si sit mandatum generale, vel ordinandi licentiam concedens.

§. 3. Quod si Episcopus b mandato alterius in aliena diocesi ordines celebret, distinguendum est, an de certis personis mandatum susceperit, an generale, & expresso nomine. Primo enim casu mandans, secundo mandatum suscipiens inopi ordinari vitæ tenebitur necessaria ministrare. Eis autem, quibus a diocetano datur licentia, ut a quo voluerint Episcopo, ad sacros ordines promoveri possint, ad præmissa, non qui ordinant, sed qui licentiam tradant, obligantur: nisi c tamen ordinatus de paterna hereditate vitæ possit habere subsidium.

Præbendæ conceduntur per collationem, & per institutionem, & singulis rebus singula sunt imponenda nomina. h. d.

§. 4. Conceduntur autem præbendæ, vel beneficia duobus modis: per collationem, & per institutionem. Collatio d est libera quædam præbendæ concessio. Institutio est præbendalis juris ad presentationem patroni facta translatio: quæ licet & ipsa collatio possit appellari, commodius tamen est in præfenti singulas causas singulis appellationibus distingui.

TITULUS XXVII.

DE COLLATIONIBUS.

Ex tribus capitibus conferuntur præbendæ, & ordinarius collatorem facit lex vel consuetudo. h. d.

Conferuntur autem præbendæ, vel beneficia, aut ab ordinario, aut ex mandato Legati sedis Apostolicæ, aut Pontificio referi pro. Ordinarius collator is est, quem aut consuetudo approbavit, aut juris designavit auctoritas: ut Episcopus, Capitulum.

Si Episcopus & Capitulum habeant potestatem conferendi conjunctim, non potest unus sine altero, nisi in uno subsit impedimentum, conferre: & si Episcopus possit conferre, tamen de consilio Capituli, etiam quod sit impeditus, Capitulum non potest se in collatione intromittere, nisi Episcopus sit negligens in removendo impedimentum: & mortuo vel absente eo, cujus consilio interveniente est conferendum, non est ob id differenda collatio. h. d.

§. 2. Quam conferendi potestatem Episcopus, & Capitulum interdum habent communiter, interdum disjunctim: si communiter, alter sine altero illam exercere non poterit, nisi vel mortis, vel suspensionis, vel majoris excommunicationis impedimentum in altero adesse contigerit. Cum f vero ad solum Episcopum cum consilio sui Capituli, vel assensu præbendarum spectat collatio, eo defuncto, vel suspensio, nisi Episcopus in petenda relaxatione suspensionis sit in mora, Capitulum se non potest intromittere. Ubi vero g collatio ad aliquem cum consilio Episcopi pertinet, si quid illi humanitus contigerit, non erit ob hoc vacantis beneficii collatio differenda. Idem juris est Episcopo adeo i remotis agente, ut brevi non possit illius haberi præsentia: quia in petendi, vel expectandi mora vacanti beneficio posset imminere periculum.

Si Ecclesia steterit vacans per sex menses, ad Capitulum beneficium devolvitur. h. d.

§. 3. Eadem ratione, ubi ad solum Episcopum spectat collatio, si per sex menses h conferre distulerit, ad Capitulum devolvitur. Ex contrario si ad solum Capitulum pertinuerit, & infra præscriptum terminum hoc non fecerit, Episcopus cum

a C. Episcopus. extr. eod. tit. b c. si Episcopus. eod. tit. in 6. e. c. Episc. in fin. extr. eod. tit. d. c. 1. de reg. jur. in 6. e. c. 1. in princ. ne sede vacante. in 6. f. d. c. 1. §. cum vero. g. d. c. 1. §. ubi vero. h. c. 2. in fin. ext. de concess. præb.

religiosorum virorum consilio exequetur. Quod si omnes forte neglexerint, Metropolitanus abique contradictione disponet.

Regularibus Prælati non conferentibus intra sex menses, sit devolutio ad ordinarium. h. d.

§. 4. Idem statuatur in regularibus Prælati: si enim quævis beneficia ad illorum dispositionem spectantia intra constitutum tempus conferre negligant, locorum diocesanum in non exemptis propria, in exemptis vero Apostolica auctoritate eorum negligentiam juxta præscriptum in Vicensi Concilio modum supplebunt.

Tempus devolutionis currit solum non impeditis, & a die notitiæ. h. d.

§. 5. Tempus autem sex mensium nec currit legitime impeditis, & a die notitiæ, non a tempore vacationis erit computandum.

Devolutio non habet locum in Ecclesia non numerata, vel quando dignitas est suppressa. h. d.

§. 6. Hæc a tamen demum obtinent, si in Ecclesia erat distinctio Præbendarum, & certus Canonicorum numerus. Cæterum si neque distinctæ Præbendæ, nec certus sit Canonicorum numerus, Lateranensi Concilio de beneficiis ultra sex menses vacantibus locus non erit. Idem etiam obtinet, si per Capitulum vacans dignitas legitime fuerit sublata.

Sede vacante Capitulum non fungitur vice Episcopi in conferendo: & cessante causa, cessat & effectus. h. d.

§. 7. Licet autem ob negligentiam Episcopi conferendi potestas ad Capitulum devolvatur, sede tamen vacante b in collationibus præbendarum Episcopi vice non fungitur: cum eo casu nullius superioris possit argui negligentia.

Circa collationem factam post devolutionem, dispensari potest. h. d.

§. 8. Is c quoque, qui nimium cessando conferendi jus amiserit, si post jus collationis devolutum nihilominus vitis idoneis de beneficio providere voluerit, quamquam ob temporis lapsum collatio mero jure non teneat, ea dispensatione tamen, & benignitate tolerari poterit.

Legati missi, vel nati vigore sua legationis, non conferunt, nisi sibi specialiter concedatur: secus est in Legatis de latere, qui conferunt, & sine mandato speciali, etiam invito patrono Ecclesiastico. h. d.

§. 9. Ex d legationis quoque munere conferendi competit facultas, quod tamen non indistincte obtinet: nam si ve missi fuerint, si ve suarum prætextu Ecclesiarum aliqui legationis sibi vindicant auctoritatem, ex ipsa legatione nullam habent conferendi potestatem, nisi hoc alicui specialiter indultum fuerit. His autem, quos Rom. Pontificis iatus, & comitatus illustrat, legatione fungentibus sine speciali concessione etiam Ecclesiastico patrono invito, conferendi facultas competit. Sicut enim honoris prærogativa latantur, sic eos auctoritate fungi congruit ampliori.

Legatus de latere non confert cathedrales Ecclesias, nec regulares, nec dignitates post Pontificalem majores, nec potest eodem tempore in eadem Ecclesia plures reservationes facere. h. d.

§. 10. Sed tamen nec cathedrales e, nec regulares, aut collegiatas Ecclesias, nec Ecclesiarum cathedralium dignitates, ad quas per electionem promoti primum post Episcoporum locum obtinent, veluti Archidiaconatum, suæ dispensationi, aut provisioni reservare possunt. Nec plures beneficiorum reservationes eodem tempore in eadem cathedrali, vel collegiata Ecclesia, vel ad eisdem collationem pertinentium faciet.

Reservationes legatorum expirant finita legatione. h. d.

§. 11. Illæ f quoque, quas jure fecerint, dummodo ad beneficiorum jam vacantium collationem non sit processum,

a C. ex parte, extr. de concess. præb. b C. 1. extra. ne sede vacante. c. C. literas. extr. de supplend. negl. Præb. d. C. 1. de off. Legat. in 6. e. C. deliberatione, de off. leg. in 6. f. c. præfenti. de off. leg. in 6.

eo ipso, quod illorum finitur legatio, penitus evanescent, nec executores dari amplius ea conferre poterunt.

Taciturnitas habiti beneficii invalidat provisionem Legati non ordinarii. h. d.

§. 12. Sed a nec aliter beneficium obtinenti ab Apostolicæ sedis Legato facta collatio valebit, quam si de eo, quod tunc provisorius obtinet, mentio facta sit specialis, licet id in aliorum ordinariarum collationibus minime requiratur.

Licet ante acceptationem beneficii quis nullum habeat in eo jus, tamen collator de eo alteri, primo non consentiente, providere non potest: potest tamen primo proviso præfigi terminus ad acceptandum, quo lapsa poterit beneficium alteri conferri, nisi primus etiam lapsa termino acceptaverit.

§. 13. Illud autem tam in ordinario, quam etiam in legato statutum est, quod si cui beneficium contulerint, licet is b, donec collationem ratam non habuerit, nullum jus in eo acquisiverit, in persona tamen alterius primo non consentiente, de beneficio non libero ab ipsis facta provisio non subsistit: plane notificata collatione, & ad consentiendum termino competentis præfinito, si primus non consenserit, eo lapsa beneficium libere, cui viderint expedire, conferre poterunt. Antequam tamen ipsum alii contulerint, non obstante lapsu termini suum primus collationi poterit accomodare consensum.

Per rescriptum Apostolicum præbenda conferitur pure, in diem, & sub conditione: & pura collatio est, cum alicui simpliciter de beneficio providetur. h. d.

§. 14. Per rescriptum Apostolicum mandatur fieri collatio ad pure, aut adjecto die, aut sub conditione. Pure, ut cum mandatur simpliciter, ut alicui de beneficio, aut præbenda provideatur.

Collatio Apostolica in diem facta, accedente decreto irritante, ligat manus ordinarii, h. d.

§. 15. Dies adjicitur collationi, ut cum præbenda conferitur, quam quis intra mensem, aut alio tempore a vacationis noticia duxerit acceptandam: quo casu cum temporis appositio favorem afferat impetranti, si decretum irritans fuerit appositum, collatio per ordinarium alteri facta intra præfixum tempus nullius obtinebit roboris firmitatem. Decreti enim appositio, reservatio, executoris inhibitiō, & lis mota beneficium affectum reddunt.

Publice notum, præsumitur notum etiam privatis. h. d.

§. 16. Interpretatur autem quem prædictæ vacationis habere notitiam, ex quo ipsa vacatio in loco, vel Ecclesia hujusmodi beneficii publice nota erit. Imputet enim sibi, si hoc casu, quo de ipsius commodo agitur, id quod per se, vel per alium scire potuerit, ignoraverit.

Collatio conditionalis, & concurrente decreto non impletis conditionibus, non ligat manus ordinarii. h. d.

§. 17. Sub conditione mandatur fieri collatio, ut cum alicui, si per executoris inquisitionem repertus fuerit vitæ laudabilis, vel si consensus accesserit capituli, vel alia adjecta conditione de beneficio provideri committitur, & eo casu etiam appositio irritante decreto, non impletis adhuc conditionibus vacans beneficium per ordinarium, aut per executorum ad providendum de tali beneficio datum libere conferri poterit.

Obstat taciturnitas obtenti beneficii, etiam modici, nisi provisio sit facta motu proprio. h. d.

§. 18. Sed multum interest, motu proprio, an ad alterius petitionem de beneficio provideri mandatur: si enim proprio, motu, longe pinguis erit mandatum: nam etiam de beneficiis que impetrans obtinet, nulla habita mentione, erit hujusmodi provisio valida, quæ licet fuerint beneficia, & in numero quantumque, quæ habeat impetrans, cum sibi provisio facta fuerit. Quod si ad petitionem gratia hujusmodi facta sit,

a C. si plurib. de præb. in 6. b C. si sibi. de præbend. in 6. c Clem. unic. §. secus. de concess. præb. d. d. Clem. uni. in princip. d. concess. præbend. c. si motu proprio. de præbend. in 6.

quantumcumque modicum beneficium scienter taceatur, veluti surreptitia non valebit.

Collatio facta motu proprio, pluribus beneficiis in eadem Ecclesia simul vacantibus, intelligitur facta de pinguiori: si beneficia sint equalia, ad eum spectat electio, cui gratia est concessa. Collatio vero facta ad petitionem alterius, ad minus beneficium restringitur: si sint equalia, eligit, qui alias conferebat, & motu proprio tunc censetur gratia fieri, cum id exprimitur. h. d.

§. 19. Item si pluribus a in aliqua Ecclesia vacantibus dignitatibus, vel præbendis Rom. Pontifex de hac vacatione incertus dignitatem, vel præbendam, si qua nulli debita in ipsa vacat Ecclesia, cuiquam motu proprio conferat, fiet interpretatio plenissima, & ad illam dignitatem, seu præbendam erit habenda relatio, quæ inter alias majoris censetur esse valoris: quod si fortan æquales sint, ad eam, quam is, cui confertur, infra decem dies post habitam de dicta vacatione notitiam duxerit eligendam: si vero ad petitionem alterius gratia hujusmodi facta fuerit, ad illam erit habenda relatio, quæ minoris valoris extiterit: & si sit æqualitas, ad eam, quam is, ad quem ipsarum spectat collatio, infra dictum tempus elegerit, postquam sibi hujusmodi gratia erit nota. Motu b autem proprio tunc solum gratia fieri censetur, cum hoc expresse cautum fuerit.

Solus Papa tribuit jus in beneficiis vacantibus. h. d.

§. 20. Sed si e motu proprio, five ad alterius petitionem per rescriptum Apostolicum fiat provisio, cæteris longe præstat. Nam cum ex Lateranensi Concilio ministeria, & beneficia Ecclesiarum tribui, aut promitti non debeant, antequam vacent, Romanus Pontifex etiam in ipsis jus potest tribuere vacaturis.

Pontifex gradus quosdam circa potestatem conferendi inter ordinariarum Legatorum & summum Pontificem. h. d.

§. 21. Est ergo inter ordinariarum Legatorum, ac summum Pontificem circa collationis potestatem, quasi per gradus ascensus quidam. Nam ad Episcopum & omnium quidem basilicarum, quæ in ejus territorio positæ sunt, collatio regulariter pertinet: vacaturam tamen præbendam suæ dispositioni reservare non potest, & longe minus in eadem alicui jus tribuere. Legatus autem non modo vacantes intra suæ legationis terminos Ecclesias conferre, verum etiam vacaturas (juxta ea quæ supra diximus) reservare poterit, licet eidem in vacaturis alicui jus tribuendi nulla sit facultas. At Apostolicus & ubique vacantes donare, & vacaturas suæ provisioni reservare d, & in vacaturis jus tribuere potest, cum in ipso plenitudo resideat potestatis.

Si Clericus, cum mandatur provideri de beneficio vacaturo, negligat petere præbendam, non poterit postea aliam petere, nisi fuerit in canonicum receptus. h. d.

§. 22. Quo e tamen casu summus Pontifex de vacatura præbenda alicui provideri mandat, si is, in cujus gratiam mandatum obtentum est, præbendam, quando vacat, negligenter omittit, non poterit postmodum prætextu dicti mandati, nisi antea in canonicum fuerit receptus, aliam in ipsa Ecclesia vacaturam petere.

Habens expectativam, potest acceptare beneficium vacaturum, primum, vel secundum, vel alterius, certum tamen acceptare non potest. h. d.

§. 23. Poterit f tamen is, cui certis super hoc executoribus deputatis ab Apostolica sede hujusmodi gratia concessa fuerit, non solum primum in genere vacaturam beneficium vel præbendam: verum etiam, si rationabilis causa subsit, secundum & ulterius acceptare: certum tamen & expressum, priusquam vacet, acceptare non poterit, ne captandæ alienæ mortis occasio ex benignitate gratia.

a C. si plurib. de præb. in 6. b c. si metu. in fin. eod. tit. in 6. * c. 2. ubi gloss. de præb. in 6. c C. omnes basilicæ. 16. q. 7. d. C. 2. in pl. de præb. in 6. e C. si Clericus. de præb. in 6. f C. ne captandæ. de concess. præb. in 6.

Gratiarum sedis Apostolicæ tribuatur: quod si de certo acceptatio secuta fuerit, nullam obtinebit roboris firmitatem, ut Bonitac. constitutionis tenore latius continetur.

Rescripto Apostolico dispensatur super pluralitate beneficiorum, maxime circa literatas personas. h. d.

§. 24. Inde a etiam licet beneficiatæ personæ de alio beneficio, nisi primo illud, quod obtinet, omnino dimittat, provideri non possit, nisi aut Cardinales sint, aut Regum filii: per tale tamen rescriptum, maxime circa literatas personas, super hac pluralitate dispensari poterit.

Ubi de prioritate beneficii pluribus collati non constat, primo possessor, deinde major prærogativa præferatur. h. d.

§. 25. Item si a sede b Apostolica, aut legato, & ab ordinario eodem die idem beneficium conferatur, & quæ fuerit primo facta collatio, non appareat, nemine possidente, is erit cæteris præferendus, cujus conferens ampliore gaudet prærogativa. Hac e ratione & ii, qui in aliqua Ecclesia in Canonicos sunt recepti, debent in præbendam assentione cæteris, five legatorum, five aliorum quorumcumque auctoritate antea fuerint admissi, anteferri.

Qui dicitur receptus auctoritate Apostolica. h. d.

§. 26. Auctoritate d autem Apostolica receptus & is intelligitur, qui legatus, vel alterius mandato, cui specialiter in ea re auctoritas Apostolica concessa fuerit, recipitur. Sed & si mandatum legati ratum habeat e Roman. Pontifex, atque id auctoritate sua munit, ex eo receptus non Legati, sed Apostolica intelligitur auctoritate receptus; atque ideo est in assentione præbendæ omnibus post eum receptis in Ecclesia dicta præferendus.

Expressio ejus quod tacite inest, nihil operatur, nisi per alium modum, quam quo tacite inest, fuerit facta expressio. h. d.

§. 27. Aliud juris est, si iis, ad quos alias pertinet Canonicorum receptio, facultas concedatur ab Apostolico, ut aliquem recipiant in Canonicum ejusdem Ecclesie, ordinationibus forte certum numerum Canonicorum præfigentibus non obstantibus: hoc enim casu non Apostolica, sed recipientium censetur auctoritate acceptus, nisi quod cum auctoritate Apostolica recipiunt, in literis caveatur expresse. Quod si ad eos alias talis receptio non pertinebat, Apostolica dicitur auctoritate receptus. Alias vero, si literæ impetratæ certi numeri Canonicorum nullam fecerint mentionem, quod illarum occasione factum fuerit, nullam obtinebit firmitatem. h. d.

Papa non onerat alium plurib. provisionibus, nisi id exprimat.

§. 28. Illud etiam omittendum non est, non solere Apostolicum eundem collatorem plurib. onerare provisionibus, nisi id velle se suis literis expresse fuerit complexus.

Mandati Apostolici fines sunt diligenter custodiendi, nec extenduntur, nisi ad casus expressos, etiam de consensu, & in prejudicium provis. h. d.

§. 29. Sunt f autem Apostol. mandati fines diligenter custodiendi, ideoque non debent ad casus alios, quam expressos, extendi. Unde cum injungitur, ut alicui de præb. certi valoris provideatur, in præbenda minoris valoris etiam impetrante volente, mandatum impleri non poterit.

Mandatum faciens mentionem de collatione non potest trahi ad presentationem, vel institutionem. h. d.

§. 30. Idem g observari oportet, si cui de beneficio, quod ad alicujus collationem spectat, provideri mandatur: hoc enim casu de eo quod ad ejusdem presentationem, vel institutionem pertinet, provideri minime poterit, nec etiam e converso.

Casus resignationis non includitur, nec verificatur in casu. §. 31. Eodem spectat h, si quis ab Apostolica sede mandatum suscipiat, ut ab aliquo beneficii resignatione recepta, idem

a C. de multi extr. de præb. extrav. Joan. eod. tit. & extr. com. execrabilis. b c. si a sede de præb. in 6. c hi qui. d. tit. in 6. d c. hi qui de præb. in 6. e c. si eum super. d. tit. in 6. f c. cui de non sacerdotali §. idem de præb. in 6. g c. cum in illis §. cum autem de præb. in 6. h c. susciprum. de rescr. in 6.

beneficium alteri conferat. Si enim is, qui resignaturus erat, rebus eximatur humanis, mandato locus non erit, cum non per resignationem vacaverit, sed per mortem.

Casus futuræ vacat. non verificatur in casu novæ creationis. h. d.

§. 32. Idem obtinet, si literæ Apostolicæ super conferendo beneficio proxime vacaturo fuerint impetratæ. Nam ad illud, quod post illarum impetrationem fuerit creatum, non extenditur.

Appellatione beneficii non venit penso. h. d.

§. 33. Et a si quis literas super obtinendis beneficiis usque ad certam summam impetraverit, eidem non in pensione, sed in beneficiis Ecclesiasticis erit providendum, nisi de pensione in literis mentio habeatur.

Dispositio regulariter restringitur ad tempus præsens, & mentio potentia intelligitur de præsens. h. d.

§. 34. Eodem etiam spectat, quod si de conferendo b alicui beneficio ad Episcopi collationem spectante rescribatur, illud ei conferri non poterit, cujus collatio ex negligentia ipsius Episcopi ad ejusdem Capitulum devoluta fuit: quantum ex contrario de eo, cujus ad Episc. ex Capituli, vel alterius cujuscunque, five ad sedem Apost. ex ipsius Episc. vel aliorum in hoc eidem succedentium negligentia collatio fuerit devoluta, hoc casu provideri poterit.

Mandat. Apost. restrictionem recipit ex persona provis. h. d.

§. 35. Interdum tamen, licet mandatum generale sit, ex persona impetrantis recipit restrictionem: ut si cui e de præbenda proxime vacatura simpliciter provideri mandatur: nam si talis nondum in ea ætate existat, ut ad sacerdotium promoveri possit, sacerdotalis sibi præbenda conferri non poterit.

Ex loco sumitur rescripti interpretatio. h. d.

§. 36. Ex loci quoque expressione rescripti sumitur declaratio, & ideo d, quantum sub nomine Ecclesiarum civitatis etiam Eccle. Cathedr. comprehendatur, cum tamen alicui de beneficio mandatur in aliqua Ecclesiarum civitatis, vel dioc. provideri, ad Cathedralem Ecclesiam mandatum hujusmodi non extenditur: secus est, si in aliqua Ecclesiarum provincie provideri mandatur: tunc enim & Metropolitana, & cæteræ cathedrales Ecclesie tali mandato includuntur.

Ordo scripturæ declarat mandatum. h. d.

§. 37. Ex ordine quoque scripturæ rescripti interpretatio sumitur, veluti cum Joanni de beneficio ad collationem suam vel Pauli pertinente, ut alicui provideat, mandatur. Nam si plura simul beneficia vacare contigerit, ad utriusque collationem separatim spectantia, tunc ordo scripturæ servandus est, & de illo beneficio providendum erit, quod ad Joannem noscitur pertinere.

Cum mandatur provideri de beneficio spectante ad provisionem plurium, intelligitur conjunctim. h. d.

§. 38. Si vero f de beneficio ad aliquorum collationem, vel presentationem spectante, non adjecto communiter, vel divisim, provisio injungitur facienda, in beneficio, quod ad collationem, vel presentationem alterius tantum pertinet, adimpleri non poterit.

Ex insertione causæ elicetur interpretatio rescripti. h. d.

§. 39. Item insertio causæ declarat rescriptum: sicut accidit g, cum Clerico nullum beneficium obtinenti ob paupertatem Episcopum de beneficio provideri mandatur. Nam si antequam ei provisum sit, beneficium fuerit affectus, cessante causa mandati provideri sibi Episcopus in posterum non tenetur.

Ex simplici mandato de providendo, non potest provideri obtinenti aliud beneficium, nisi fuerit id expressum: quo casu solum unicum, & non curatum beneficium obtinenti provideri poterit: & pluralis locutus restringitur ad duo. h. d.

a C. quamvis de præb. in 6. b c. si de benefico. de præb. in 6. c c. i. cui de præb. in 6. d c. quamvis. §. quanquam. d. tit. in 6. de c. mandato. de præb. in 6. f c. cum in illis. §. fin. de præb. in 6. g c. si pauper. de præb. in 6.